

Środa, 6 lipca 2022 r.

P9_TA(2022)0283

Sprawozdanie za rok 2021 dotyczące Bośni i Hercegowiny**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 6 lipca 2022 r. w sprawie sprawozdania Komisji za rok 2021 dotyczącego Bośni i Hercegowiny (2021/2245(INI))**

(2023/C 47/07)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Układ o stabilizacji i stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Bośnią i Hercegowiną (BiH), z drugiej strony,
- uwzględniając pierwsze posiedzenie Parlamentarnego Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia UE–BiH w dniach 5–6 listopada 2015 r. oraz drugie posiedzenie Parlamentarnego Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia UE–BiH w dniu 17 czerwca 2021 r.,
- uwzględniając trzecie posiedzenie Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia UE–BiH, które odbyło się 13 lipca 2018 r.,
- uwzględniając czwarte posiedzenie Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia UE–BiH, które odbyło się 7 listopada 2019 r.,
- uwzględniając wniosek BiH o członkostwo w Unii Europejskiej z 15 lutego 2016 r.,
- uwzględniając Deklarację z Sofii przyjętą na szczycie UE–Bałkany Zachodnie 17 maja 2018 r. oraz załączoną do niej deklarację,
- uwzględniając szczyt UE–Bałkany Zachodnie, który odbył się 6 maja 2020 r. w Zagrzebiu, oraz deklarację z tego szczytu,
- uwzględniając szczyt w Sofii, który odbył się 10 listopada 2020 r., w tym przyjętą na nim deklarację w sprawie wspólnego rynku regionalnego oraz deklarację w sprawie Zielonego programu działań dla Bałkanów Zachodnich,
- uwzględniając 8. szczyt procesu berlińskiego, który odbył się 5 lipca 2021 r.,
- uwzględniając szczyt UE–Bałkany Zachodnie, który odbył się w Brdzie pri Kranju 6 października 2021 r., oraz deklarację z tego szczytu,
- uwzględniając decyzję Rady (UE) 2021/1923 z dnia 4 listopada 2021 r. w sprawie środka pomocy w ramach Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju w celu wsparcia budowania zdolności sił zbrojnych Bośni i Hercegowiny⁽¹⁾,
- uwzględniając konkluzje Rady z 18 października 2021 r. w sprawie Bośni i Hercegowiny / operacji EUFOR ALTHEA po trzecim strategicznym przeglądzie operacji,
- uwzględniając konkluzje Rady z 14 grudnia 2021 r. w sprawie rozszerzenia oraz procesu stabilizacji i stowarzyszenia,
- uwzględniając konkluzje Rady z 24 i 25 marca 2022 r. w sprawie przedłużającego się kryzysu politycznego w Bośni i Hercegowinie i konieczności, by przywódcy w tym kraju wykazali silne zaangażowanie na rzecz szybkiego sfinalizowania reformy konstytucyjnej i wyborczej,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1529 z dnia 15 września 2021 r. ustanawiające Instrument Pomocy Przedakcesyjnej (IPA III)⁽²⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. L 391 z 5.11.2021, s. 45.

⁽²⁾ Dz.U. L 330 z 20.9.2021, s. 1.

Środa, 6 lipca 2022 r.

- uwzględniając komunikat Komisji z 5 lutego 2020 r. pt. „Usprawnienie procesu akcesyjnego – wiarygodna perspektywa członkostwa w UE dla państw regionu Bałkanów Zachodnich” (COM(2020)0057),
- uwzględniając komunikat Komisji z 29 maja 2019 r. pt. „Komunikat w sprawie polityki rozszerzenia UE w 2019 r.” (COM(2019)0260),
- uwzględniając komunikat Komisji pt. „Opinia Komisji w sprawie wniosku Bośni i Hercegowiny o członkostwo w Unii Europejskiej” (COM(2019)0261) oraz towarzyszące mu sprawozdanie z analizy (SWD(2019)0222),
- uwzględniając komunikat Komisji z 29 kwietnia 2020 r. pt. „Wsparcie dla regionu Bałkanów Zachodnich w zwalczaniu pandemii COVID-19 oraz ożywienie gospodarcze po pandemii”,
- uwzględniając komunikat Komisji z 24 lipca 2020 r. pt. „Plan działania UE w sprawie nielegalnego handlu bronią palną na lata 2020–2025” (COM(2020)0608),
- uwzględniając komunikat Komisji z 6 października 2020 r. pt. „Plan gospodarczo-inwestycyjny dla Bałkanów Zachodnich” (COM(2020)0641),
- uwzględniając komunikat Komisji z 14 kwietnia 2021 r. w sprawie unijnej strategii zwalczania przestępczości zorganizowanej 2021–2025 (COM(2021)0170),
- uwzględniając komunikat Komisji z 14 kwietnia 2021 r. pt. „Strategia UE w zakresie zwalczania handlu ludźmi na lata 2021–2025” (COM(2021)0171),
- uwzględniając komunikat Komisji z 19 października 2021 r. pt. „Komunikat w sprawie polityki rozszerzenia UE w 2021 r.” (COM(2021)0664) oraz towarzyszący mu dokument roboczy służb Komisji pt. „Sprawozdanie na temat Bośni i Hercegowiny za 2021 r.” (SWD(2021)0291),
- uwzględniając sprawozdanie ekspertów na temat stanu praworządności w Bośni i Hercegowinie z 5 grudnia 2019 r.,
- uwzględniając sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego z 10 stycznia 2022 r. pt. „Wsparcie UE na rzecz praworządności na Bałkanach Zachodnich – pomimo poczynionych wysiłków wciąż występują zasadnicze problemy”,
- uwzględniając opinię w sprawie sytuacji konstytucyjnej w Bośni i Hercegowinie oraz uprawnień wysokiego przedstawiciela przyjętą przez Komisję Wenecką na jej 62. posiedzeniu plenarnym (Wenecja, 11–12 marca 2005 r.) oraz późniejsze zalecenia Komisji Weneckiej dotyczące spraw konstytucyjnych w Bośni i Hercegowinie,
- uwzględniając zestawienie opinii i sprawozdań Komisji Weneckiej na temat stabilności prawa wyborczego z 14 grudnia 2020 r.,
- uwzględniając odnośne orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wydane na korzyść skarżących, w tym m. in. Azry Zornić, Dery Sejdicia i Jakoba Finci,
- uwzględniając wspólne oświadczenie wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa Josepa Borrella i komisarza do spraw sąsiedztwa i rozszerzenia Olivera Várhelyiego z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie organizacji wyborów samorządowych w Mostarze,
- uwzględniając sześćdziesiąte i wcześniejsze sprawozdania Wysokiego Przedstawiciela ds. Wdrażania Porozumienia Pokojowego w Bośni i Hercegowinie do Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych,
- uwzględniając rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2604 (2021) z dnia 3 listopada 2021 r. w sprawie sytuacji w Bośni i Hercegowinie, przedłużającą mandat operacji wojskowej Unii Europejskiej w Bośni i Hercegowinie (EUFOR ALTHEA) do listopada 2022 r.,
- uwzględniając decyzję władz Stanów Zjednoczonych z 5 stycznia 2022 r. o nałożeniu sankcji na serbskiego członka Prezydium Bośni i Hercegowiny w odpowiedzi na jego korupcyjne działania i stałe zagrożenie dla stabilności i integralności terytorialnej Bośni i Hercegowiny, a także decyzję władz Zjednoczonego Królestwa z 11 kwietnia 2022 r. o nałożeniu sankcji na serbskiego członka Prezydium oraz prezydenta Republiki Serbskiej w odpowiedzi na ich destabilizującą działalność w Bośni i Hercegowinie,

Środa, 6 lipca 2022 r.

- uwzględniając porozumienie polityczne określające zasady zapewniające sprawne funkcjonowanie Bośni i Hercegowinie i czynienie przez nią postępów na europejskiej drodze, przyjęte w Brukseli 12 czerwca 2022 r.,
  - uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej z 23 czerwca 2022 r. w sprawie Ukrainy, wniosków o członkostwo złożonych przez Ukrainę, Republikę Mołdawii i Gruzję, Bałkanów Zachodnich oraz stosunków zewnętrznych,
  - uwzględniając Konwencję o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, przyjętą 25 lutego 1991 r.,
  - uwzględniając deklarację końcową 8. Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Bałkanów Zachodnich z 1 października 2021 r.,
  - uwzględniając deklarację poznańską z 2019 r. w sprawie integracji Romów w ramach procesu rozszerzenia UE;
  - uwzględniając Konwencję Rady Europy z 16 maja 2005 r. o praniu, ujawnianiu, zajmowaniu i konfiskacie dochodów pochodzących z przestępstwa oraz o finansowaniu terroryzmu,
  - uwzględniając konstytucję Federacji Bośni i Hercegowiny i konstytucję Republiki Serbskiej,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 9 lipca 2015 r. w sprawie obchodów rocznicy masakry w Srebrenicy ⁽³⁾,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 17 grudnia 2015 r. w sprawie 20. rocznicy układu pokojowego z Dayton ⁽⁴⁾,
  - uwzględniając swoje zalecenie z dnia 19 czerwca 2020 r. dla Rady, Komisji i wiceprzewodniczącego Komisji / wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa w sprawie Bałkanów Zachodnich po szczycie w 2020 r. ⁽⁵⁾,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 15 grudnia 2021 r. w sprawie współpracy w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej na Bałkanach Zachodnich ⁽⁶⁾,
  - uwzględniając rezolucję z dnia 17 lutego 2022 r. w sprawie realizacji wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa – sprawozdanie roczne za 2021 r. ⁽⁷⁾,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 9 marca 2022 r. w sprawie obcych ingerencji we wszystkie procesy demokratyczne w Unii Europejskiej, w tym dezinformacji ⁽⁸⁾,
  - uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie tego kraju,
  - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A9-0188/2022),
- A. mając na uwadze, że obywatele BiH dążą do integracji euroatlantyckiej na rzecz trwałego pokoju, demokracji i dobrobytu; mając na uwadze, że przyszłość Bałkanów Zachodnich leży w UE, a na szczycie w Salonikach w 2003 r. obywatelom Bałkanów Zachodnich, w tym BiH, przedstawiono perspektywę przyszłej integracji z UE;
- B. mając na uwadze, że UE i Parlament Europejski nieustannie wspierają dążenia BiH do integracji z UE oraz jej transformację demokratyczną, której podstawę stanowi jej orientacja strategiczna oraz zaangażowanie w integrację europejską; mając na uwadze, że przystąpienie do UE wymaga zaangażowania wszystkich przywódców politycznych, władz, instytucji i osób sprawujących urząd w BiH;
- C. mając na uwadze, że UE jest największym partnerem handlowym i inwestycyjnym BiH oraz największym dostawcą pomocy finansowej na jej rzecz, w szczególności z wykorzystaniem Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA III);

⁽³⁾ Dz.U. C 265 z 11.8.2017, s. 142.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 399 z 24.11.2017, s. 176.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 362 z 8.9.2021, s. 129.

⁽⁶⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0506.

⁽⁷⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2022)0039

⁽⁸⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2022)0064

Środa, 6 lipca 2022 r.

- D. mając na uwadze, że postępy BiH na drodze do przystąpienia do UE zależą od zrealizowania 14 kluczowych priorytetów zawartych w opinii Komisji w sprawie wniosku BiH o członkostwo w UE, oraz mając na uwadze, że pomoc UE powinna rozwiązać problem utrzymującego się braku postępów w tym zakresie ze strony BiH;
- E. mając na uwadze, że wiarygodność procesu rozszerzenia opiera się na jednoznacznych postępach w kluczowych obszarach praworządności i reformy sądownictwa, walki z korupcją i przestępczością zorganizowaną, bezpieczeństwa, praw podstawowych, instytucji demokratycznych, reformy administracji publicznej oraz rozwoju gospodarczego i konkurencyjności;
- F. mając na uwadze, że należy zachować dziedzictwo Ogólnej umowy ramowej na rzecz pokoju w Bośni i Hercegowinie;
- G. mając na uwadze, że na mocy załącznika 10 do Ogólnej umowy ramowej na rzecz pokoju w Bośni i Hercegowinie zadaniem międzynarodowego wysokiego przedstawiciela i Biura Wysokiego Przedstawiciela (OHR) jest nadzorowanie wdrażania aspektów cywilnych porozumień pokojowych do czasu zrealizowania programu działań 5+2 ustalonego w 2008 r.;
- H. mając na uwadze, że od 2004 r. Unia Europejska prowadzi operację wojskową w BiH – EUFOR ALTHEA – mającą mandat wykonawczy Rady Bezpieczeństwa ONZ, której celem jest wsparcie władz w utrzymaniu bezpiecznego i zabezpieczonego środowiska; mając na uwadze, że w celu zapewnienia rzeczywistej skuteczności EUFOR ALTHEA należy ją dalej wzmocnić; mając na uwadze, że istnieje konkretne ryzyko nieprzedłużenia jej mandatu w ramach Rady Bezpieczeństwa ONZ;
- I. mając na uwadze, że OHR i EUFOR ALTHEA są nierozdzielnie związane z utrzymywaniem pokoju, bezpieczeństwa i stabilności w BiH i w regionie oraz z egzekwowaniem Ogólnej umowy ramowej na rzecz pokoju w Bośni i Hercegowinie, zgodnie z ich mandatami;
- J. mając na uwadze, że wysoki przedstawiciel posłużył się uprawnieniami bońskimi, aby zawiesić ustawę o nieruchomościach w Republice Serbskiej;
- K. mając na uwadze, że mechanizm silnego nadzoru międzynarodowego nakłada dużą odpowiedzialność na społeczność międzynarodową, w tym UE, w odniesieniu do demokratycznego funkcjonowania oraz dostatniej i pokojowej przyszłości BiH;
- L. mając na uwadze, że zgodnie z Europejską konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności wszyscy obywatele BiH powinni mieć równe prawa i obowiązki, niezależnie od pochodzenia etnicznego, na całym terytorium BiH; mając na uwadze, że kraj ten zobowiązał się do przestrzegania zobowiązań międzynarodowych i krajowych, aby położyć kres systematycznej dyskryminacji ze względu na pochodzenie etniczne i miejsce zamieszkania oraz zapewnić obywatelom równość wobec prawa, przestrzegając jednocześnie porządku konstytucyjnego tego kraju, co wymaga pełnej zgodności z europejskimi standardami i zasadami;
- M. mając na uwadze, że kluczowe znaczenie ma zapewnienie odpowiednio zróżnicowanej reprezentacji na wszystkich szczeblach sprawowania rządów;
- N. mając na uwadze, że BiH wciąż nie wdrożyła szeregu wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka na korzyść dyskryminowanych obywateli bośniackich; mając na uwadze, że takie orzeczenia umożliwiają wszystkim obywatelom BiH skuteczną realizację ich praw obywatelskich i politycznych;
- O. mając na uwadze, że zmiany w konstytucji i ordynacji wyborczej powinny wzmocnić status BiH jako państwa wieloetnicznego, włączającego i demokratycznego oraz uwolnić system wyborczy od dyskryminacji i korupcji;
- P. mając na uwadze, że należy dokonać przeglądu ram prawnych BiH w świetle orzecznictwa międzynarodowego;
- Q. mając na uwadze, że przejście BiH z Ogólnej umowy ramowej na rzecz pokoju w Bośni i Hercegowinie na ramy unijne jest warunkiem wstępnym zachowania suwerenności kraju i utrzymania jego transformacji demokratycznej;

Środa, 6 lipca 2022 r.

- R. mając na uwadze, że zgodnie z badaniem ONZ 47 % Bośniaków w wieku 18–29 lat rozważa emigrację, tymczasowo lub na stałe, ponieważ są oni rozczarowani brakiem perspektyw we własnym kraju; mając na uwadze, że zgodnie ze sprawozdaniem Funduszu Ludnościowego ONZ średnio 50 000 – 55 000 osób rocznie – głównie wykwalifikowanych pracowników i specjalistów – wyjeżdża z BiH;
- S. mając na uwadze, że zarówno oficjalna, jak i nieoficjalna gloryfikacja skazanych zbrodniarzy wojennych, segregacja etniczna czy religijna i dyskryminacja są sprzeczne z samą istotą projektu europejskiego; mając na uwadze, że istnieje pilna potrzeba, aby skutecznie zakazać negocjowania Holokaustu, ludobójstwa, zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości;
- T. mając na uwadze, że BiH zmaga się obecnie z największym brakiem stabilności od czasu wojny w latach 1992–1995; mając na uwadze, że niektórzy przywódcy polityczni Republiki Serbskiej w BiH stosują podburzającą retorykę i angażują się w destabilizującą działalność mającą na celu przygotowanie do wycofania się z instytucji państwowych (w tym wojska, systemu podatkowego i sądownictwa) i ustanowienie niezależnych organów, co jest naruszeniem Ogólnej umowy ramowej na rzecz pokoju w Bośni i Hercegowinie; mając na uwadze, że niektóre zagraniczne podmioty polityczne aktywnie wspierają destrukcyjne i separatystyczne starania liderów bośniackich Serbów pod przywództwem Milorada Dodika;
- U. mając na uwadze, że 18 marca 2022 r. Rada przyjęła decyzję (WPZiB) 2022/450⁽⁹⁾ przedłużającą obowiązywanie środków ograniczających dla osób fizycznych, których działania podważają suwerenność, integralność terytorialną i porządek konstytucyjny BiH lub naruszają Ogólną umowę ramową na rzecz pokoju w Bośni i Hercegowinie;
- V. mając na uwadze, że Rada regularnie wyraża poparcie dla suwerenności, jedności i integralności terytorialnej BiH;
- W. mając na uwadze, że bezpośrednia i pośrednia zagraniczna interwencja i szeregienie w złym zamiarze dezinformacji mają na celu zasieć niezgodę między różnymi społecznościami i zdestabilizować region, w szczególności w świetle rosyjskiej inwazji na Ukrainę;

Funkcjonowanie instytucji demokratycznych

1. podkreśla, że tempo przystępowania do UE zależy od przeprowadzania reform ukierunkowanych na zagwarantowanie należytego funkcjonowania instytucji demokratycznych w oparciu o praworządność, dobre rządy i prawa podstawowe;
2. wzywa BiH i wszystkie jej podmioty polityczne do wykazania zaangażowania i podjęcia znaczących kroków w kierunku członkostwa w UE, dokonując postępów w realizacji 14 kluczowych priorytetów, w szczególności przez przywrócenie niezależności sądownictwa, wzmocnienie praworządności oraz jej wartości i zasad w instytucjach państwowych, intensywniejszą i bardziej skuteczną walkę z korupcją i przestępczością zorganizowaną, zapewnienie wolności mediów i środowiska sprzyjającego społeczeństwu obywatelskiemu, a także ochronę słabszych grup;
3. wyraża ubolewanie, że ponad 25 lat po zakończeniu wojny kraj ten wciąż zmaga się z podziałami podsycanymi przez elity polityczne, próbami secesji i wysokim poziomem korupcji, co przyczynia się do masowego drenażu mózgow i spadku demograficznego ze względu na brak perspektyw;
4. z zadowoleniem przyjmuje posiedzenie Parlamentarnego Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia UE-BiH 17 czerwca 2021 r. oraz przyjęcie jego regulaminu, a także podkreśla znaczenie zapewnienia jego funkcjonowania poprzez pluralistyczny dialog polityczny i regularną współpracę; ubolewa jednak nad brakiem rzeczywistego zaangażowania bośniackich partnerów w aktywne nawiązanie konstruktywnej współpracy parlamentarnej, która przyczyniłaby się do realizacji priorytetu nr 3 spośród 14 kluczowych priorytetów;
5. przypomina o zdecydowanym poparciu dla obywatelskiej transformacji demokratycznej BiH w drodze integracji europejskiej, opartej na jedności, suwerenności i integralności terytorialnej oraz na zasadach równości i niedyskryminacji wszystkich obywateli BiH, które to zasady są zapisane w konstytucji oraz zgodne z orzeczeniami Europejskiego Trybunału Praw Człowieka;

⁽⁹⁾ Dz.U. L 91 z 18.3.2022, s. 22.

Środa, 6 lipca 2022 r.

6. podkreśla poszanowanie spuścizny Ogólnej umowy ramowej na rzecz pokoju w Bośni i Hercegowinie, przypominając o jej celu, jakim było zakończenie wojny i zagwarantowanie pokoju; odnotowuje koncepcję narodów konstytutywnych, jednak podkreśla, że koncepcja ta nie powinna w żaden sposób prowadzić do dyskryminacji innych obywateli ani oznaczać żadnych dodatkowych praw dla osób identyfikujących się z jedną z tych grup w porównaniu z innymi obywatelami BiH; potępia oświadczenia i propozycje mające na celu podważenie państwowości i wartości konstytucyjnych BiH oraz przypomina, że BiH musi zająć się niedociągnięciami w swoich ramach konstytucyjnych, dostosowując je do europejskich standardów i zasad;

7. podkreśla, że egzekwowanie Ogólnej umowy ramowej na rzecz pokoju w Bośni i Hercegowinie obejmuje obowiązek wdrożenia decyzji wysokiego przedstawiciela bez uszczerbku dla przeprowadzenia w kraju niezbędnych reform politycznych i strukturalnych; podkreśla potrzebę zwiększenia odpowiedzialności obywateli i polityków BiH za rozwój tego kraju;

8. wyraża zdecydowane poparcie dla wykonania pełnego mandatu przez OHR, w tym wykorzystywania w ostateczności uprawnień bońskich, jeśli jest to konieczne do zapewnienia pełnego przestrzegania Ogólnej umowy ramowej na rzecz pokoju w Bośni i Hercegowinie oraz suwerenności i integralności BiH; zdecydowanie wzywa Komisję, Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (ESDZ) i państwa członkowskie do publicznego wyrażenia jednoznacznego wsparcia dla pełnego mandatu wysokiego przedstawiciela oraz ścisłej współpracy w celu wsparcia wysokiego przedstawiciela w realizacji planu działań 5+2; wzywa członków Rady Bezpieczeństwa ONZ do zapewnienia przedłużenia i ciągłości mandatu OHR, który stanowi niezbędną podstawę stabilności BiH;

9. odnotowuje niedawną decyzję wysokiego przedstawiciela zawieszającą ustawę o nieruchomościach w Republice Serbskiej oraz przedłużającą zakaz zbywania własności państwowej; zdecydowanie potępia wszelką retorykę nienawiści i groźby przemocy pod adresem wysokiego przedstawiciela, w tym groźby ogłoszone podczas zgromadzenia w Banja Luce 20 kwietnia 2022 r. w obecności przywództwa Republiki Serbskiej; apeluje do władz o zapobieganie takim sytuacjom i ściganie osób wygłaszających takie groźby;

10. sprzeciwia się wszelkim szkodliwym ustępstwom w sprawie własności państwowej i wojskowej; wzywa międzynarodowe podmioty, w szczególności Komisję i delegaturę UE, do wspierania OHR i jego grupy ekspertów w staraniach na rzecz znalezienia trwałego rozwiązania korzystnego dla całego kraju i wszystkich obywateli, a także do bardziej zdecydowanej i wiarygodnej reakcji na separatystyczne dążenia przywództwa Republiki Serbskiej;

11. wyraża ubolewanie z powodu impasu w negocjacjach w sprawie reformy prawa konstytucyjnego i wyborczego w BiH, a także z powodu braku woli politycznej, by go przezwyciężyć, oraz z powodu niewdrożenia tej reformy przed wyborami w październiku 2022 r. mimo kilku prób wsparcia ze strony UE i Stanów Zjednoczonych; wzywa wszystkie podmioty do dopilnowania, aby wybory w październiku odbyły się zgodnie z planem oraz do wynegocjowania w dobrej wierze i osiągnięcia wyważonego porozumienia, zgodnie ze standardami europejskimi, orzeczeniami Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i zaleceniami Komisji Weneckiej, w celu wypełnienia konstytucyjnego obowiązku demokratycznych rządów oraz zapewnienia przejrzystości, uczciwości i skuteczności procesu wyborczego poprzez natychmiastowe wdrożenie pakietu dotyczącego uczciwości;

12. zdecydowanie potępia lekceważenie norm i zobowiązań międzynarodowych i krajowych, wszelką retorykę nienawiści i destrukcyjne działania, w tym wycofywanie się z instytucji państwowych i w rezultacie blokadę, bojkot i utrudnianie ich działalności, zwłaszcza przez przywództwo Republiki Serbskiej, co destabilizuje kraj, podważa jego państwowość, naruszając konstytucję i Ogólną umowę ramową na rzecz pokoju w Bośni i Hercegowinie, oraz systematycznie utrudnia podejmowanie decyzji w sprawie kluczowych przepisów i reform, niezbędnych do osiągnięcia postępów na drodze do integracji z UE, uniemożliwiając ich realizację; odrzuca wszelkie próby tworzenia równoległych instytucji parapaństwowych, które podważają instytucje państwowe, porządek konstytucyjny i prawny, niezależność sądownictwa i suwerenność; wzywa Republikę Serbską do natychmiastowego wycofania i uchylecia wszelkich takich przepisów;

13. potępia konkluzje Zgromadzenia Narodowego Republiki Serbskiej (ZNRS) z 10 grudnia 2021 r. w sprawie wycofania się z instytucji na szczeblu państwowym, uchwalenie ustawy o nieruchomościach wykorzystywanych do zapewnienia funkcjonowania organów publicznych, przyjętej przez ZNRS 10 lutego 2022 r., oraz głosowanie w Zgromadzeniu Narodowym ustanawiające odrębną Wysoką Radę Sądownictwa i Prokuratury; wyraża zaniepokojenie zarzutami dotyczącymi roli komisarza ds. sąsiedztwa i rozszerzenia w głosowaniu ZNRS nad planem działania dotyczącym

Środa, 6 lipca 2022 r.

jego wycofania się z instytucji państwowych BiH; przypomina o spoczywającym na komisarzach obowiązku uczciwości, dyskrecji i niezależności, zgodnie z kodeksem postępowania członków Komisji, i w związku z tym wzywa Komisję do oceny niedawnych działań komisarza Várhelyiego w tym kontekście;

14. wzywa wszystkie podmioty w BiH do zakończenia wielopoziomowej blokady oraz do natychmiastowego, bezwarunkowego, skutecznego, pełnego i niewybiórczego powrotu do pracy we wszystkich instytucjach państwowych, aby zakończyć impas polityczny w kraju i przywrócić funkcjonowanie rządu i organów z korzyścią dla obywateli;

15. apeluje do UE, jej państw członkowskich i ESDZ, również w świetle rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie i w świetle separatystycznych gróźb i prorosyjskiej postawy przywództwa Republiki Serbskiej, aby natychmiast skoncentrowały najważniejsze wysiłki na zapewnieniu bezpieczeństwa w BiH i zagwarantowaniu jej krótko- i długoterminowej ochrony; wzywa społeczność międzynarodową, by przyczyniła się do znalezienia kompleksowego rozwiązania obecnej złożonej sytuacji w BiH;

16. wzywa UE, jej państwa członkowskie i społeczność międzynarodową do pójścia za przykładem Stanów Zjednoczonych i Zjednoczonego Królestwa i wykorzystania wszystkich dostępnych narzędzi, w szczególności ukierunkowanych sankcji i zawieszenia finansowania, przeciwko destabilizującym podmiotom w tym kraju, w tym zagrażającym porządkowi terytorialnemu Bośni i Hercegowiny, zwłaszcza przeciwko Miloradowi Dodikowi; wzywa wszystkie państwa członkowskie do zadbania o to, by takie sankcje mogły zostać przyjęte przez Radę; w związku z tym ubolewa z powodu zmian w procedurze podejmowania decyzji w kontekście przedłużenia w marcu 2022 r. unijnych sankcji na BiH;

17. z zadowoleniem przyjmuje porozumienie polityczne osiągnięte w Brukseli 12 czerwca 2022 r.; wzywa wszystkie podmioty polityczne w BiH do przestrzegania tego porozumienia;

18. z zadowoleniem przyjmuje apel Rady Europejskiej do wszystkich przywódców politycznych BiH, wyrażony w konkluzjach z 23 czerwca 2022 r., o szybkie wdrożenie zobowiązań określonych w porozumieniu politycznym z 12 czerwca 2022 r. oraz o pilne sfinalizowanie reformy konstytucyjnej i wyborczej, która umożliwi temu krajowi zdecydowane postępy na drodze do integracji z UE, zgodnie z opinią Komisji;

Pojednanie

19. wyraża solidarność z ocalałymi oraz z rodzinami ofiar zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości, przesiedleń, zaginięć, mordów, tortur, napaści na tle seksualnym, ludobójstwa i czystek etnicznych;

20. podkreśla, że przyszłość BiH w UE zależy od trwałego i stabilnego pokoju, odwołującego się do przeszłości i umożliwiającego prawdziwe pojednanie zarówno między obywatelami, jak i politykami wysokiego szczebla, a także gwarantującego demokratyczny, inkluzywny, pluralistyczny i wieloetniczny charakter tego kraju; wzywa BiH do przyspieszenia skutecznego i bezstronnego ścigania zbrodni wojennych zgodnie ze zmienioną krajową strategią dotyczącą postępowań w sprawie zbrodni wojennych; wzywa wszystkie regionalne rządy, parlamenty i przywódców politycznych do szybkiego powołania komisji regionalnej ds. ustalenia faktów dotyczących wszystkich ofiar zbrodni wojennych i innych przypadków naruszenia praw człowieka popełnionych na terytorium byłej Jugosławii (RECOM) w oparciu o znaczące prace przeprowadzone przez koalicję na rzecz RECOM;

21. podkreśla, że utrzymujące się wyzwania w procesie pojednania należy podjąć w sposób bardziej zdecydowany; wzywa Komisję do zapewnienia ram dialogu na temat dziedzictwa przeszłości;

22. wzywa wszystkie władze do przestrzegania międzynarodowych zobowiązań dotyczących praw człowieka, aby promować pojednanie dzięki zapewnieniu dostępu do prawdy, sprawiedliwości i skutecznego oraz niewybiórczego zadośćuczynienia, w tym dla ofiar przemocy seksualnej, oraz dzięki przyjęciu środków mających na celu zapobieżenie powtórzeniu się takich sytuacji poprzez edukację, kulturę, ochronę praw człowieka, instytucjonalną weryfikację, wsparcie przy odbudowie, tworzenie miejsc pracy, środki socjalne oraz dostęp do opieki zdrowotnej, a także dzięki zagwarantowaniu, że sprawcy zbrodni wojennych zostaną wykluczeni ze sprawowania urzędów publicznych;

Środa, 6 lipca 2022 r.

23. zachęca władze do pogłębienia współpracy i wymiany danych w kwestiach związanych z osobami zaginionymi oraz do zapewnienia zadośćuczynienia i gwarancji niepowtórzenia rodzinom ofiar cywilnych oraz bezpiecznego i trwałego powrotu uchodźcom i osobom wewnątrznie przesiedlonym, pełnego poszanowania ich praw i zwrotu ich własności lub rekompensaty za niemożliwą do zwrócenia własność, zarówno na szczeblu krajowym, jak i regionalnym;

24. z zadowoleniem przyjmuje wysiłki lokalnych i międzynarodowych organizacji, w tym Międzynarodowej Komisji ds. Osób Zaginionych, podejmowane w celu ustalenia losu ponad 30 000 osób, które zginęły podczas konfliktów na terytorium byłej Jugosławii w latach 90. ubiegłego wieku, oraz ponad 8 000 ofiar ludobójstwa w Srebrenicy; przypomina, że nadal zaginionych jest 7 200 osób;

25. z zadowoleniem przyjmuje i popiera poprawki do kodeksu karnego BiH, wprowadzone przez wysokiego przedstawiciela i zakazujące gloryfikacji zbrodniarzy wojennych oraz negowania ludobójstwa, zbrodni przeciwko ludzkości i zbrodni wojennych, po tym jak lokalne podmioty nie zdołały przyjąć wniosku w tej sprawie; potępia i odrzuca wszelkie próby niewdrożenia tej decyzji; zdecydowanie potępia wszelkie formy rewizjonizmu historycznego, negacjonizmu lub pomniejszania bądź gloryfikacji zbrodni wojennych, w tym nieprzestrzeganie decyzji trybunałów międzynarodowych i krajowych; wzywa do szybkiego wdrożenia tych poprawek i skutecznego prowadzenia dochodzeń w sprawach negowania ludobójstwa oraz ścigania takich przestępstw;

26. ponownie podkreśla, że negowanie ludobójstwa, świętowanie zbrodni wojennych i celebrowanie zbrodniarzy wojennych, a także zagrożenie regionalnej stabilności i pojednaniu są sprzeczne z europejskimi wartościami i aspiracjami; w tym kontekście zdecydowanie potępia podlegające wydarzenia z okazji tzw. Dnia Republiki Serbskiej 9 stycznia 2022 r., stanowiące naruszenie konstytucji BiH; potępia również zbezczeszczenie Cmentarza Pamięci Partyzantów w Mostarze i wzywa władze do dokładnego zbadania tej kwestii i postawienia sprawców przed wymiarem sprawiedliwości;

Proces reform

27. wzywa podmioty polityczne BiH do poczynienia postępów w dziedzinie reform sądowniczych, wyborczych, administracyjnych i gospodarczych, które są niezbędne, by zbliżyć ten kraj do UE, a także do włączenia społeczeństwa obywatelskiego w ten proces; potępia wszelkie próby opóźniania tych reform, co spowalnia osiągnięcie przez BiH zgodności z unijnymi kryteriami przystąpienia i zagraża dostępowi do finansowania unijnego w ramach IPA III, które musi być obwarowane surowymi warunkami i jest zależne od współpracy różnych organów;

28. podkreśla, że w przypadku znaczącego regresu lub utrzymującego się braku postępów w dziedzinie praworządności i praw podstawowych, w tym walki z korupcją i przestępczością zorganizowaną, a także wolności mediów, należy dostosować lub nawet zawiesić finansowanie w ramach IPA III, a także wzywa Komisję do opracowania wytycznych dotyczących jego stosowania, zgodnie z zaleceniami zawartymi w sprawozdaniu specjalnym Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nr 01/2022; w tym kontekście wzywa UE i kraje Bałkanów Zachodnich do ustanowienia ram skutecznej współpracy z Prokuraturą Europejską;

29. z zadowoleniem przyjmuje niedawne zawieszenie projektów w korytarzu Vc w Republice Serbskiej o wartości 600 mln EUR i przypomina, że środki te zostaną przekazane dopiero wtedy, gdy wszyscy przedstawiciele Republiki Serbskiej wrócą do instytucji państwowych; wzywa do gruntownego ponownego rozważenia i kontroli wszystkich finansowanych przez UE projektów realizowanych na terenie Republiki Serbskiej i udzielanego jej wsparcia, w tym pomocy makrofinansowej, z myślą o zamrożeniu bezpośredniego i pośredniego finansowania przynoszącego korzyści jej władzom; zauważa, że rząd niemiecki podjął decyzję o zawieszeniu czterech projektów infrastrukturalnych w Republice Serbskiej o wartości 105 mln EUR;

30. głęboko ubolewa w związku ze zniszczeniami i utratą życia spowodowanymi silnym trzęsieniem ziemi w pobliżu Stolacu 22 kwietnia 2022 r.;

31. przypomina o znaczeniu poszanowania demokratycznej zasady regularnych wyborów; podkreśla znaczenie przeprowadzenia uczciwych, otwartych, przejrzystych i pluralistycznych wyborów planowanych na 2022 r. oraz wzywa wszystkie podmioty polityczne, by powstrzymały się od apelowania o zablokowanie wyborów oraz umożliwiły obywatelom dokonanie demokratycznego wyboru; apeluje o terminowe zatwierdzenie przez parlament przepisów dotyczących uczciwości wyborów; przypomina i ubolewa nad faktem, że ze względu na ciągłe opóźnienia w przyjmowaniu budżetu państwa nie zabezpieczono na czas środków finansowych na przeprowadzenie wyborów; podkreśla, że przeprowadzanie wiarygodnych wyborów i wdrożenie ich wyników jest kluczowym elementem dobrze funkcjonującej demokracji, a także wymogiem stawianym każdemu państwu chcącemu przystąpić do UE; z zadowoleniem przyjmuje decyzję OHR z 7 czerwca 2022 r., by w pełni skorzystać ze swojego mandatu, aby zapewnić bośniackim obywatelom ich podstawowe prawa polityczne do wolnych i uczciwych wyborów poprzez przyjęcie niezbędnego budżetu, skoro władze krajowe nie zdołały tego zrobić;

Środa, 6 lipca 2022 r.

32. popiera przejrzyste i pluralistyczne reformy – konstytucyjną i wyborczą – mające na celu zapewnienie równości i niedyskryminacji wszystkich obywateli, zwiększenie odpowiedzialności oraz przekształcenie BiH we w pełni funkcjonalne i pluralistyczne państwo poprzez natychmiastowe wdrożenie orzeczeń, opinii i zaleceń właściwych sądów i organów krajowych i międzynarodowych, co zapewni uczciwość wyborów i całego procesu wyborczego; podkreśla, że reformy instytucjonalne zależą od woli i zaangażowania przywódców politycznych oraz demokratycznej orientacji krajowych instytucji; odnotowuje transatlantyczne wysiłki mające ułatwić osiągnięcie tego celu i potępia wszelkie działania blokujące oraz brak aktywności podmiotów politycznych w tym względzie; wzywa do dokonania przeglądu działań wspierających podejmowanych przez ESDZ i delegaturę UE oraz do wyciągnięcia wniosków, a także wzywa ESDZ i delegaturę UE, aby zawsze działały zgodnie z najwyższymi standardami demokratycznymi UE; wzywa do stałego rozpatrywania i uwzględniania propozycji obywateli;

33. głęboko ubolewa, że BiH nadal narusza europejską konwencję praw człowieka, nie wykonując wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawach Sejdić-Finci, Zornić, Pilav i Šlaku; ubolewa, że BiH wciąż nie wdrożyła orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego BiH w sprawie Ljubić;

34. podkreśla znaczenie wdrożenia zaleceń Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE/ODIHR), Komisji Weneckiej i Grupy Państw Przeciwko Korupcji (GRECO) Rady Europy;

35. podkreśla, że pluralistyczny system wyborczy powinien wyeliminować wszelkie formy nierówności, dyskryminacji i stronniczości w procesie wyborczym, a także ustanowić warunki dla wyborów opartych na konkurencji; przypomina, że należy tego dokonać poprzez harmonizację przepisów dotyczących rejestracji partii, zapewnienie przejrzystości finansowania partii politycznych oraz niezależności i zdolności komisji wyborczych;

36. wzywa wszystkie zainteresowane strony do osiągnięcia porozumienia w sprawie reformy ordynacji wyborczej zgodnie z wyrokami Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i Trybunału Konstytucyjnego w celu zapewnienia odpowiednio zróżnicowanej reprezentacji politycznej na wszystkich szczeblach sprawowania rządów;

37. apeluje o wdrożenie spójnych ogólnokrajowych norm służby cywilnej opartych na osiągnięciach, umożliwiających funkcjonowanie sprawnej, odpolitycznionej i rozliczalnej administracji publicznej, pozwalających ograniczyć wpływ napędzających korupcję praktyk zatrudniania osób protegowanych; podkreśla konieczność braku dyskryminacji pod względem możliwości reprezentacji wszystkich obywateli w sferze publicznej;

Gospodarka, energia, środowisko, zrównoważony rozwój i łączność

38. podkreśla potrzebę zwiększenia harmonizacji gospodarczej i poprawy łączności na szczeblu wewnętrznym i regionalnym; z zadowoleniem przyjmuje europejskie inwestycje w infrastrukturę drogową i kolejową w BiH, a mianowicie rozwój korytarza Vc łączącego Europę Środkową z portem Ploče na wybrzeżu Adriatyku, oraz podkreśla potrzebę zapewnienia, by fundusze międzynarodowe zwiększające łączność zmniejszyły luki i rozbieżności oraz poprawiały sytuację całego kraju, przy jednoczesnym poszanowaniu zasady pomocniczości;

39. apeluje do władz o przyjęcie ogólnokrajowych strategii, ulepszenie planowania strategicznego, zarządzania finansami, monitorowania i oceny oraz utworzenie struktur kontroli i audytu; podkreśla pilną potrzebę zapewnienia rozliczalności i przejrzystości gospodarki oraz ochrony przedsiębiorstw państwowych i prywatnych przed wpływami protekcji i sieci przestępczych;

40. zachęca do wykorzystania potencjału cyfryzacji, aby unowocześnić procesy administracyjne, wyborcze, sądownicze, podatkowe i gospodarcze, co może pomóc w rozwiązaniu problemów związanych z fragmentacją, biurokracją, nieformalną gospodarką, uchylaniem się od opłat celnych i opodatkowania oraz praniem pieniędzy, zwiększając jednocześnie konkurencyjność MŚP;

41. z zadowoleniem przyjmuje działania UE i jej państw członkowskich oraz krajów sąsiadujących w regionie na rzecz wsparcia kraju w łagodzeniu skutków pandemii COVID-19; podkreśla znaczenie skoordynowanej ogólnokrajowej strategicznej reakcji, aby pomóc zwiększyć jeden z najniższych wskaźników wyszczepienia w Europie;

42. z zadowoleniem przyjmuje zniesienie opłat roamingowych między sześcioma krajami Bałkanów Zachodnich; wzywa wszystkie zainteresowane strony do wynegocjowania planu, który doprowadziłby do zniesienia opłat roamingowych między sześcioma krajami Bałkanów Zachodnich a państwami członkowskimi UE; wzywa BiH i kraje sąsiadujące do pracy na rzecz poprawy stosunków oraz umożliwienia ruchu bezwizowego między BiH a Kosowem;

Środa, 6 lipca 2022 r.

43. wzywa władze BiH do wzmożenia starań na rzecz utworzenia wspólnego rynku regionalnego w celu pogłębienia integracji na Bałkanach Zachodnich, a także na rzecz wprowadzenia i zagwarantowania swobodnego przepływu osób, towarów, usług i kapitału w regionie, co byłoby pierwszym krokiem na drodze do przystąpienia do UE; podkreśla, że wszystkie systemy regionalnej współpracy gospodarczej na Bałkanach Zachodnich powinny być inkluzywne i akceptowalne dla wszystkich sześciu krajów, a należy ją ustanawiać na równych zasadach i jednocześnie pogłębiać dostosowanie do standardów UE i unijnego dorobku; wyraża w tym kontekście ostrożny pogląd na inicjatywę „Otwarte Bałkany”, która nie obejmuje wszystkich sześciu krajów, i jest przekonany, że powinna ona opierać się na przepisach UE i przyczynić się do procesu integracji z UE;

44. przypomina o potrzebie przyjęcia na szczeblu państwowym udoskonalonych przepisów dotyczących gazu i energii elektrycznej, odnawialnych źródeł energii, efektywności energetycznej i klimatu, prowadzących do zrównoważonego pod względem społeczno-gospodarczym odejścia od węgla i znacznego ograniczenia ubóstwa energetycznego, a także zwiększenia ochrony środowiska i przyrody oraz ambicji w kierunku transformacji ekologicznej poprzez harmonizację przepisów dotyczących ochrony środowiska i przyjęcie strategii ochrony środowiska; wzywa władze BiH do zapewnienia większego dostosowania do norm i celów politycznych UE w zakresie ochrony klimatu i energii, zgodnie z Europejskim Zielonym Ładem i Zielonym programem działań dla Bałkanów Zachodnich;

45. wzywa BiH, aby ukończyła przygotowanie krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu zgodnego z niezbędnymi ambitnymi celami w tym zakresie na 2030 r.;

46. odnotowuje pewne pozytywne zmiany w zakresie ochrony środowiska, zainicjowane przez lokalne organizacje środowiskowe i organizacje społeczeństwa obywatelskiego; wzywa BiH do respektowania apeli obywateli o ochronę rzek, zwłaszcza przy budowie projektów infrastrukturalnych, a także innych dóbr publicznych;

47. wyraża zaniepokojenie aktualnymi planami zwiększenia zdolności produkcyjnych w zakresie energii z węgla; wzywa do zwiększenia wysiłków w celu osiągnięcia odpornej na zmianę klimatu i zrównoważonej transformacji energetycznej opartej na odnawialnych źródłach energii, efektywności energetycznej i integracji rynku energetycznego, przy ukierunkowaniu inwestycji i zapewnieniu wsparcia pracownikom, którzy potrzebują zmiany kwalifikacji; apeluje do władz BiH o zrezygnowanie z budowy nowych elektrowni węglowych finansowanych przez Chiny, ponieważ stoi to w sprzeczności z innymi przepisami dotyczącymi pomocy państwa i zobowiązaniami tego kraju w kontekście Zielonego programu działań;

48. zaleca ukierunkowywanie inwestycji publicznych na zrównoważone projekty mające na celu promowanie społecznej gospodarki rynkowej, ułatwiającej transformację ekologiczną i cyfrową oraz ograniczające poważnie zanieczyszczenie powietrza, w tym w środowisku transgranicznym, a także wykorzystujące w pełni Plan gospodarczo-inwestycyjny dla Bałkanów Zachodnich; podkreśla konieczność znacznego ulepszenia ocen oddziaływania na środowisko przeprowadzanych *ex ante*, zapewniających istotny wkład społeczności lokalnych, społeczeństwa obywatelskiego i niezależnych ekspertów w celu zwiększenia przejrzystości, a także konieczność skuteczniejszego ścigania przestępstw przeciwko środowisku;

49. podkreśla znaczenie poszanowania suwerenności BiH przy realizacji projektów infrastrukturalnych w BiH, zwłaszcza projektów z udziałem przedsiębiorstw z państw trzecich;

Praworządność

50. podkreśla, że praworządność i reforma sądownictwa są podstawą transformacji demokratycznej, gdyż zapewniają pewność prawa, przejrzystość, dostęp do wymiaru sprawiedliwości i niedyskryminację;

51. apeluje o pilne podjęcie działań w celu rozwiązania powszechnie występujących problemów, którymi są wybiórcze działanie wymiaru sprawiedliwości, zawłaszczanie państwa, nepotyzm, kumoterstwo, korupcja na wysokim szczeblu i infiltracja przez przestępców, w tym poprzez od dawna oczekiwane aktualizacje przepisów dotyczących uczciwości sędziów, weryfikacji majątku, konfliktu interesów, udzielania zamówień publicznych, dostępu do informacji, ochrony świadków i restrukturyzacji przedsiębiorstw państwowych; ponownie podkreśla pilną potrzebę przeprowadzenia reformy sądownictwa w BiH w celu poprawy profesjonalizmu i uczciwości sędziów w oparciu o 14 kluczowych priorytetów i zalecenia zawarte w raporcie Priebego z 2019 r., przy zapewnieniu pełnej niezależności instytucjonalnej i finansowej, rozwiązaniu problemu dużych zaległości w toczących się sprawach oraz wzmocnieniu monitorowania wyników pracowników wymiaru sprawiedliwości; ubolewa z powodu utrudniania takich reform przez osoby piastujące funkcje polityczne i sprawujące urząd w wymiarze sprawiedliwości;

Środa, 6 lipca 2022 r.

52. apeluje do władz o przyjęcie nowej strategii i planu działania dla wymiaru sprawiedliwości oraz o przyjęcie zmian do ustawy o Wysokiej Radzie Sędziów i Prokuratorów oraz nowej ustawy o Sądzie Bośni i Hercegowiny, zgodnie z europejskimi standardami;

53. wzywa władze BiH, by zadbały o wdrożenie i egzekwowanie wszystkich orzeczeń sądowych, przypominając, że praworządność jest nieodłącznie związana z postępami kraju na drodze do integracji euroatlantyckiej; zwraca uwagę na szczególnie niski wskaźnik wykonania wyroków w sprawach związanych ze środowiskiem; wzywa o szybsze rozstrzygnięcie spraw przez sądy właściwe do rozpatrywania skarg administracyjnych na nielegalne działania organów publicznych;

54. przypomina o potrzebie aktualizacji przepisów i dostosowania ich do prawa UE w dziedzinie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz o potrzebie ustanowienia biura ds. odzyskiwania mienia;

55. wzywa BiH do wzmocnienia i odpowiedniego zorganizowania oraz finansowania struktur antykorupcyjnych zajmujących się konfliktami interesów i lobbieniem; przypomina o potrzebie przeprowadzenia nieograniczonych dochodzeń w sprawie nielegalnego wzbogacenia się urzędników państwowych; podkreśla znaczenie uwzględnienia zaleceń GRECO z myślą o wykrywaniu korupcji i rozliczalności; przypomina o potrzebie aktualizacji i dostosowania przepisów do przepisów UE w zakresie ochrony sygnalistów;

56. ponownie podkreśla potrzebę zbadania powiązań polityków i administracji z przestępczością zorganizowaną; wzywa do reformy administracyjnej w celu wyeliminowania korupcji oraz do poprawy mechanizmów monitorowania korupcji, a także do skutecznego ścigania spraw dotyczących korupcji na wysokim szczeblu;

57. podkreśla niebezpieczeństwo wynikające z niedostatecznej współpracy organów ścigania BiH oraz braku skutecznej współpracy z ich strony z Europol, Eurojustem i Prokuraturą Europejską; z zadowoleniem przyjmuje dwustronne działania wspierane przez Europol i Eurojust, mające na celu rozbijanie siatek handlu ludźmi;

58. wzywa do dalszego zacieśnienia tej współpracy, także w celu zapewnienia pełnej operacyjności wspólnego planu działania dla Bałkanów Zachodnich w zakresie zwalczania terroryzmu; zachęca do utworzenia punktu kontaktowego ds. broni palnej;

Prawa podstawowe

59. ubolewa nad utrzymującym się brakiem ochrony wolności i pluralizmu mediów; nalega na wyeliminowanie ingerencji politycznych, ochronę bezpieczeństwa i dobrostanu dziennikarzy, w tym ich praw pracowniczych, oraz ochronę dziennikarzy przed zastraszaniem i strategicznymi powództwami zmierzającymi do stłumienia debaty publicznej, a także na systematyczne i skuteczne ściganie, w tym natychmiastowe wszczynanie skutecznych dochodzeń w przypadku wszelkich gróźb lub ataków pod adresem dziennikarzy; wzywa władze do przypisania dziennikarzom szczególnego poziomu ochrony w kodeksach karnych; ubolewa nad nasileniem się przemocy ze względu na płeć wobec dziennikarek, w tym gróźb i dyskryminacji w miejscu pracy;

60. apeluje o skuteczne środki zapewniające stabilność finansowania i niezależność polityczną nadawców publicznych, w szczególności nadawcy publicznego BiH (BHRT); apeluje do władz, by podjęły działania w celu znalezienia trwałego rozwiązania problemów z finansowaniem BHRT i zapobieżenia zaprzestaniu działalności przez tego nadawcę oraz by przyjęły przepisy dotyczące przejrzystości własności mediów; z zaniepokojeniem odnotowuje brak różnorodności w mediach i trudności napotykaną przez nowe podmioty w uzyskaniu licencji i innych elementów niezbędnych do prowadzenia działalności na rynku telekomunikacyjnym; wyraża zaniepokojenie brakiem różnorodności w tradycyjnych kanałach medialnych, w tym dostępności treści we wszystkich językach urzędowych;

61. potępia groźby ze strony władz wymierzone w społeczeństwo obywatelskie; potępia utrzymujące się ograniczenia wolności słowa i wolności zgromadzeń w BiH oraz rosnące ograniczenia tych praw w Republice Serbskiej; potępia w tym kontekście decyzję władz lokalnych w Prijedorze o zakazie zapowiadanego pokojowego marszu z okazji Dnia Białej Wstążki, upamiętniającego cywilne ofiary wojny w latach 1992–1995; apeluje o pilne przyjęcie ram dotyczących przejrzystego finansowania organizacji społeczeństwa obywatelskiego;

Środa, 6 lipca 2022 r.

62. podkreśla potrzebę zapewnienia udziału obywateli w demokratycznym życiu kraju poprzez skuteczne, znaczące i pluralistyczne zaangażowanie organizacji społeczeństwa obywatelskiego w proces integracji z UE; wzywa władze do zapewnienia środowiska korzystnego dla społeczeństwa obywatelskiego, w którym przestrzegane będą międzynarodowe standardy, oraz do opracowania i wdrożenia strategicznych ram współpracy;

63. wzywa Komisję do przekierowania wsparcia udzielanego w ramach IPA III na wzmocnienie krajowych sił, standardów, instytucji i procedur demokratycznych, praworządności, autentycznego pojednania i organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz na polepszenie warunków funkcjonowania pluralizmu, niezależnego społeczeństwa obywatelskiego, mediów i gospodarki rynkowej; apeluje o lepszą absorpcję funduszy przez administrację lokalną i regionalną;

64. wzywa Komisję, by zajęła stanowisko i wyraźnie oświadczyła, że trwały pokój i prawdziwe pojednanie są jednym z warunków otrzymania przez BiH wsparcia finansowego z UE;

Agenda społeczna

65. podkreśla potrzebę ochrony praw mniejszości religijnych i etnicznych, w tym Romów, i włączenia społecznego słabszych grup społecznych, w tym osób z niepełnosprawnościami; wzywa do wzmocnienia ogólnokrajowych strategii w zakresie praw człowieka i przeciwdziałania dyskryminacji, środków przeciwdziałających nietolerancji międzywyznaniowej i międzyetnicznej, dostępu do wysokiej jakości publicznej opieki zdrowotnej, a także do wdrożenia zaleceń instytucji rzecznika praw człowieka dotyczących zajmowania się naruszeniami praw człowieka i powiązаныmi kwestiami; apeluje o zapobieganie przestępstwom z nienawiści, nawoływaniu do nienawiści, dyskryminacji i dezinformacji oraz przemocy ze względu na płeć i przemoc seksualnej, a także o aktywne ściganie tych przestępstw;

66. przypomina, że kobiety są niedostatecznie reprezentowane w polityce i życiu publicznym, oraz wzywa władze BiH i UE – w jej instrumentach finansowania zewnętrznego – do wzmocnienia wysiłków na rzecz równouprawnienia płci i praw kobiet, w tym do priorytetowego potraktowania kwestii płci i zacieśnienia współpracy ze społeczeństwem obywatelskim, a zwłaszcza z organizacjami kobiecymi;

67. wzywa do harmonizacji i skutecznego egzekwowania przepisów dotyczących równości płci w całym kraju oraz wzywa władze do znacznej poprawy instytucjonalnej reakcji na przemoc uwarunkowaną płcią, w szczególności w zakresie środków ochronnych i zapobiegawczych, wsparcia dla ofiar, pomocy prawnej i bezpiecznego zakwaterowania, ścigania przestępstw związanych z przemocą seksualną, w tym wobec kobiet będących ofiarami zbrodni wojennych, oraz zapewnienia ochrony świadków; wzywa do nowelizacji kodeksów karnych w Federacji BiH i Dystrykcie Brčko w celu rozszerzenia zakresu przepisów dotyczących podlegania do nienawiści i przemocy, tak by uwzględniały orientację seksualną, tożsamość płciową i cechy płciowe jako podstawy objęcia ochroną;

68. apeluje o wprowadzenie przepisów chroniących osoby LGBTI+, ściganie przestępstw związanych z przemocą i nienawiścią wobec takich osób oraz promowanie ich włączenia społecznego; wzywa do przyjęcia planu działania na rzecz równości osób LGBTI w BiH na lata 2021–2023, który jest zablokowany od 2020 r.; z zadowoleniem przyjmuje wnioski międzysektorowej grupy roboczej ds. praw osób homoseksualnych i związków jednopłciowych, w których oficjalnie zalecono przygotowanie ustawy o związkach jednopłciowych; apeluje do rządu o niezwłoczne zajęcie się tym zaleceniem;

69. z zadowoleniem przyjmuje pokojową organizację drugiej parady równości w Sarajewie 14 sierpnia 2021 r. oraz fakt, że rząd kantonu Sarajewo pokrył koszty jego zabezpieczenia; z zadowoleniem przyjmuje również pokojową organizację trzeciej parady równości w Sarajewie 25 czerwca 2022 r.; potępia jednak wcześniejsze kontrmanifestacje i oświadczenia, w tym ze strony polityków, mające na celu podważanie praw osób LGBTI+ w BiH;

70. podkreśla potrzebę należytego zapobiegania dyskryminacji Romów i innych mniejszości etnicznych, poprawy ich dostępu do służby zdrowia, edukacji i rynku pracy oraz opracowania i wdrożenia strategii na rzecz włączenia społecznego;

71. ponownie podkreśla, że BiH nadal musi opracować i przyjąć nowy plan działania na rzecz ochrony dzieci; w tym kontekście podkreśla, że wykorzystywanie dzieci i żebractwo dzieci nadal budzą zaniepokojenie;

Środa, 6 lipca 2022 r.

72. ubolewa nad brakiem postępów w zagwarantowaniu praw osób z niepełnosprawnościami; zachęca BiH do podjęcia działań w celu ochrony osób z niepełnosprawnościami oraz do opracowania i przyjęcia strategii w sprawie deinstytucjonalizacji; potępia fakt, że prawo pozwala na pozbawianie osób z niepełnosprawnościami zdolności prawnej, co stanowi wyraźne naruszenie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, której kraj ten jest sygnatariuszem; podkreśla, że niedopuszczalne jest, by udzielane wsparcie było różnicowane w zależności od rodzaju niepełnosprawności;

73. podkreśla, że reforma edukacji stanowi podstawę dla tworzenia zamożnego, integracyjnego i pluralistycznego społeczeństwa, wolnego od wszelkich form segregacji i marginalizacji oraz korzystającego ze swobód politycznych; ponownie podkreśla, że praca nad procesem pojednania musi skupić się na młodzieży kraju i zacząć we wczesnym wieku, włączając pojednanie w proces kształcenia;

74. ponawia apel o pilne położenie kresu segregacji i dyskryminacji w edukacji, w tym przez wykonywanie orzeczeń sądowych służących zakończeniu dyskryminującej nielegalnej praktyki „dwóch szkół pod jednym dachem”; podkreśla potrzebę zwiększenia inwestycji w sektorze edukacji w celu osiągnięcia lepszych i równych szans dla wszystkich obywateli; apeluje o programy nauczania sprzyjające włączeniu społecznemu, wspierające krytyczne myślenie oraz poprawiające jakość kształcenia i szkolenia, uwzględniające różnorodność kulturową i językową, a także eliminujące alternatywne treści sprzyjające podziałom;

75. z zadowoleniem przyjmuje stałe uczestnictwo BiH w programach Erasmus+, Kreatywna Europa i Europa dla Obywateli; podkreśla, że wymiany edukacyjne i kulturalne oraz wspólne projekty stanowią zasadniczy element zbliżania obywateli BiH i UE;

76. wciąż jest zaniepokojony dużą liczbą młodych ludzi opuszczających kraj i podkreśla znaczenie pilnego przyjęcia środków mających na celu zmniejszenie bezrobocia wśród młodzieży i zapewnienie im przyszłości w kraju, w tym poprzez ustanowienie i wdrożenie gwarancji dla młodzieży zgodnie z unijnym modelem i unijnymi wytycznymi;

77. odnotowuje poważne nierozwiązane wyzwania w dziedzinie zatrudnienia, włączenia społecznego, ochrony socjalnej i ograniczenia ubóstwa; podkreśla, że wzmocnienie państwa opiekuńczego jest ważnym warunkiem spójności społecznej; wzywa władze do wspierania dialogu społecznego; wzywa Komisję do należytego uwzględnienia w sprawozdaniu rocznym negocjacji zbiorowych, praw socjalnych oraz ich ochrony i egzekwowania;

78. wyraża głębokie zaniepokojenie zawracaniem uchodźców do Serbii i Czarnogóry, a także ograniczaniem ich poruszania się oraz ograniczeniami transportu publicznego w kraju; ubolewa nad tym, że władze nie zdołały poradzić sobie z poważnym kryzysem humanitarnym na granicy, związanym z migracją; ponownie wyraża głębokie zaniepokojenie prawami i sytuacją osób przemieszczających się tranzytem przez BiH; podkreśla, że zarządzanie granicą z UE przez władze BiH budzi obawy w świetle naruszeń praw człowieka, wynikających w szczególności z braku niezależności, wiarygodności i skuteczności niedawno ustanowionego mechanizmu granicznego; podkreśla, że obowiązkiem UE jest stosowanie humanitarnego podejścia do migracji, którego celem jest ochrona praw podstawowych osób wymagających ochrony międzynarodowej w krajach tranzytu, takich jak BiH; przypomina o zapotrzebowaniu na oparte na prawach człowieka i solidarności rozwiązania w zakresie migracji, azylu i zarządzania granicami w koordynacji i współpracy z zainteresowanymi państwami członkowskimi na zewnętrznej granicy UE, które to rozwiązania zapewnią odpowiednią pomoc humanitarną i odpowiednie zdolności przyjmowania w całym kraju; wzywa BiH do zawarcia umowy z Europejskim Urzędem Wsparcia w dziedzinie Azylu; z zadowoleniem przyjmuje otwarcie finansowanego przez UE centrum w Lipie, jednak ubolewa nad jego brakiem dostępności i pozostaje zaniepokojony doniesieniami o niedostatecznych warunkach przyjmowania; odnotowuje zamknięcie obozu Miral 28 kwietnia 2022 r. i przymusowe przeniesienie mieszkających tam osób do obozu w Lipie, który jest położony z dala od wszelkiej podstawowej infrastruktury;

79. potępia eksmisję dzikich lokatorów przeprowadzoną przez policję 28 kwietnia 2022 r. przy użyciu siły, podczas gdy znajdujące się tam osoby spały; potępia przeniesienie tych osób do obozu w Lipie;

80. przypomina o potrzebie ustanowienia dostępnego i skutecznego systemu azylowego w kraju, a także zapewnienia pełnego zakresu działań integracyjnych dla osób ubiegających się o azyl; podkreśla potrzebę zwiększenia przejrzystości i kontroli nad przydzielaniem i wykorzystywaniem środków UE w dziedzinie migracji, w szczególności w odniesieniu do dużych kwot finansowania wykorzystywanych przez Międzynarodową Organizację ds. Migracji; wyraża zaniepokojenie z powodu wiarygodnych i licznych doniesień o zawracaniu do BiH;

Środa, 6 lipca 2022 r.

81. wzywa BiH do zwiększenia starań w walce z przestępczością transgraniczną, zwłaszcza handlem ludźmi i bronią oraz niedozwolonym przekraczaniem granicy, a także zaleca, aby BiH szybko zawarła umowę o statusie z Europejską Agencją Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex), która to umowa ułatwiłaby lepszą ochronę jej granic oraz zarządzanie nimi; wzywa zarówno agencję, jak i BiH do zapewnienia zarządzania granicami przy pełnym poszanowaniu praw podstawowych;

Polityka zagraniczna i bezpieczeństwo

82. wzywa wszystkich przywódców regionu do wspierania stabilności i deeskalacji, unikając wygłaszania niestosownych i podburzających uwag, które ponadto mają szkodliwy wpływ na stabilność, demokratyzację kraju i trwający proces reform, a także do wzmocnienia stosunków dobrosąsiedzkich i prac nad rozwiązaniem bieżących kwestii dwustronnych; wyraża zaniepokojenie zagrożeniem destabilizacją polityczną w BiH i regionie Bałkanów Zachodnich w następstwie rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie;

83. z zadowoleniem przyjmuje coraz większe dostosowanie się BiH do unijnej wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa w głosowaniach potępiających rosyjską inwazję na Ukrainę; ubolewa jednak, że niektóre podmioty polityczne blokują wdrożenie sankcji wobec Rosji i Białorusi w następstwie inwazji na Ukrainę; apeluje zatem do tych podmiotów w BiH, aby kraj ten wywiązał się ze swoich zobowiązań międzynarodowych, a jego krajowe strategie polityczne były zgodne z odpowiednimi decyzjami Rady w sprawie środków ograniczających związanych z rosyjską inwazją na Ukrainę;

84. z zadowoleniem przyjmuje decyzję Rady Ministrów BiH, aby ułatwić ukraińskim uchodźcom wjazd i wydłużyć długość ich pobytu;

85. ostrzega, że Rosja jest trwale zainteresowana destabilizacją tego regionu i zawróceniem go z europejskiej drogi; potępia poparcie Rosji dla separatystycznej polityki Republiki Serbskiej i pozostaje zaniepokojony ciągłym dostosowywaniem się i przyjaznymi relacjami między czołowymi podmiotami politycznymi w BiH oraz Kremlem; apeluje do wszystkich podmiotów, by bezzwłocznie i jednoznacznie odcięły się od reżimu Putina; wyraża zaniepokojenie planem Rosji, by otworzyć w Banja Luce „centrum humanitarne”, które mogłoby służyć do maskowania współpracy wojskowej za pomocą działań cywilnych, i wzywa władze BiH do wycofania się z wszelkich porozumień dotyczących jego otwarcia;

86. wyraża głębokie zaniepokojenie faktem, że kraje Bałkanów Zachodnich ubiegające się o przystąpienie do UE szczególnie dotkliwie doświadczają ataków w postaci ingerencji zewnętrznych i kampanii dezinformacyjnych pochodzących z Rosji i Chin; jest zaniepokojony, że Węgry i Serbia pomagają Chinom i Rosji w realizacji ich celów geopolitycznych; głęboko ubolewa nad szerzeniem dezinformacji na temat rosyjskiej agresji na Ukrainę; wzywa władze do podjęcia działań – we współpracy z UE – mających na celu zwalczanie dezinformacji i innych zagrożeń hybrydowych; zaleca organizowanie dialogu ze społeczeństwem obywatelskim Bałkanów Zachodnich i sektorem prywatnym, aby koordynować działania antydezinformacyjne w regionie, z włączeniem wiedzy fachowej na szczeblu regionalnym; podkreśla, że UE musi zintensyfikować swoją proaktywną komunikację strategiczną; w związku z tym wzywa Komisję do stworzenia infrastruktury niezbędnej do przeciwdziałania zagrożeniom związanym z dezinformacją, a ESDZ do rozszerzenia monitorowania prowadzonego przez grupę zadaniową StratCom, aby skoncentrować się na transgranicznych zagrożeniach związanych z dezinformacją ze strony krajów Bałkanów Zachodnich i ich sąsiadów;

87. apeluje do UE o podjęcie konkretnych kroków w celu włączenia Bałkanów Zachodnich oraz BiH w szerszy kontekst strategiczny i kontekst bezpieczeństwa, również z uwagi na rosyjską agresję na Ukrainę, a także ze względu na dezinformację i wrogą ingerencję destabilizującą kraj i region; podkreśla konieczność zwiększenia unijnego wsparcia i pomocy technicznej dla cyberbezpieczeństwa BiH;

88. z zadowoleniem przyjmuje gotowość Rady Europejskiej do przyznania BiH statusu kraju kandydującego, jak wspomniano w jej konkluzjach z 23 czerwca 2022 r., i odnotowuje, że Rada Europejska zwróciła się do Komisji o niezwłoczne złożenie Radzie sprawozdania z realizacji 14 kluczowych priorytetów określonych w jej opinii, ze szczególnym uwzględnieniem tych, które stanowią istotny zestaw reform, tak aby Rada Europejska mogła powrócić do tej kwestii w celu podjęcia decyzji; podkreśla, że przyznanie statusu kraju kandydującego może przyczynić się do deeskalacji nacjonalistycznej retoryki, zmniejszenia podziałów etnicznych, natchnienia obywateli BiH optymizmem i otworzenia przed nimi perspektywy lepszej europejskiej przyszłości; podkreśla znaczenie wysłania BiH sygnału poparcia i przedstawienia wiarygodnej perspektywy przystąpienia do UE;

Środa, 6 lipca 2022 r.

89. z zadowoleniem przyjmuje oświadczenia Sekretarza Generalnego NATO z 4 marca i 24 marca 2022 r. w sprawie potrzeby dalszego wspierania BiH, w tym poprzez utrzymanie jej suwerenności i wzmocnienie jej odporności; dostrzega wartość dodaną, jaką przyniosłoby członkostwo BiH w NATO;
90. wyraża zaniepokojenie wpływem wojny w Ukrainie na BiH, w szczególności w odniesieniu do inflacji, dostaw energii, cen paliw i bezpieczeństwa żywnościowego; apeluje do UE o wsparcie BiH w zwiększaniu jej bezpieczeństwa energetycznego w oparciu o zieloną energię w kontekście niestabilności cen energii;
91. zauważa, że realizacja strategii BiH w zakresie polityki zagranicznej na lata 2018–2023, która obejmuje pełne członkostwo w UE, uruchomienie planu działania na rzecz członkostwa w NATO, walkę z terroryzmem, współpracę na szczeblu regionalnym oraz współpracę dwustronną i wielostronną, ucierpiała z powodu częstej rozbieżności stanowisk; apeluje do władz o przyspieszenie realizacji tej strategii;
92. z zadowoleniem przyjmuje uruchomienie środków z Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju o wartości 10 mln EUR, z których sfinansowanych zostanie 150 wykrywaczy metalu i 68 pojazdów specjalnych w celu budowania zdolności do intensywniejszego rozminowywania i usuwania broni, amunicji i materiałów wybuchowych; podkreśla, że BiH oficjalnie dostosowuje się do kryteriów i zasad wspólnego stanowiska w sprawie wywozu broni i jest stroną większości układów o rozbrojeniu, nieprolifracji i kontroli zbrojeń, a także wzywa do znaczącego wspierania działań Centrum Kontroli Broni Strzeleckiej i Lekkiej dla Europy Południowo-Wschodniej;
93. z zadowoleniem przyjmuje stałą obecność EUFOR ALTHEA w tym kraju oraz wydłużenie jej mandatu przez Radę Bezpieczeństwa ONZ 3 listopada 2021 r.;
94. z zadowoleniem przyjmuje niedawne wzmocnienie EUFOR ALTHEA poprzez rozmieszczenie, w celach zapobiegawczych, około 500 żołnierzy z jej rezerw stacjonujących poza granicami BiH oraz wsparcie w ramach Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju służące umocnieniu batalionu rozminowania sił zbrojnych Bośni i Hercegowiny; przypomina, że misja ta nadal odgrywa znaczącą rolę w zapewnianiu bezpieczeństwa i stabilności tego kraju; podkreśla strategiczne znaczenie dystryktu Brczko i wzywa do rozważenia dalszego rozmieszczenia wojsk w oparciu o realistyczną ocenę zagrożenia;
95. podkreśla bezwzględną potrzebę przedłużenia mandatu EUFOR ALTHEA na okres po listopadzie 2022 r.; w związku z tym wzywa państwa członkowskie do współpracy w ramach ONZ na rzecz przedłużenia tego mandatu i podkreśla kluczowe znaczenie opracowania alternatywnych rozwiązań, na wypadek gdyby mandat ten nie został przedłużony; wzywa zatem UE i jej partnerów międzynarodowych, w tym NATO, do opracowania odpowiednich alternatyw w celu utrzymania mechanizmu wymuszania pokoju w BiH, gdyby Rada Bezpieczeństwa ONZ nie przedłużyła mandatu dla tej operacji;

o

o o

96. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Wiceprzewodniczącemu Komisji / Wysokiemu Przedstawicielowi Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa, Radzie, Komisji, Prezydium Bośni i Hercegowiny, Radzie Ministrów Bośni i Hercegowiny, Zgromadzeniu Parlamentarnemu Bośni i Hercegowiny, rządowi i parlamentom Federacji Bośni i Hercegowiny, Republiki Serbskiej i Dystryktu Brczko, samorządom dziesięciu kantonów oraz Biuru Wysokiego Przedstawiciela.